

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

11 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun, Dumitru Mardari,
Maria Ghervas,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 septembrie 2018, în privința inculpatei

Covalenco Ecaterina XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 07.09.2017 – 28.02.2018,
instanța de apel: 18.06.2018 – 06.09.2018,
instanța de recurs: 17.04.2019 – 11.06.2019.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 28 februarie 2018, Covalenco Ecaterina a fost condamnată în baza art. 192 alin. (1) Cod penal la 1 an închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat, pentru o perioadă de probațiune de 1 an.

De la inculpată s-a încasat în beneficiul lui Poștovoii I. prejudiciul material în sumă de 1830 lei.

2. Instanța de fond a constatat că la 03 aprilie 2017, aproximativ ora 07.55, inculpata Covalenco E., urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, aflându-se în troleibuzul de pe ruta nr. 24 care se deplasa pe bd. G. Vieru, mun. Chișinău, între stațiile de transport public Circ și Eugen Doga, folosindu-se de neatenția pasagerului Poștovoii I., pe ascuns, a sustras din geanta personală a acesteia portmoneu din substituator de piele, de culoare bej la prețul de 300 lei, în care se aflau mijloace bănești 50 euro, echivalentul a 1038,88 lei, 800

lei, permisul de conducere, buletinul de identitate pe numele victimei și un card bancar „Moldindconbank”, după care cu bunurile sustrase s-a deplasat în direcție necunoscută. Drept urmare a acțiunilor infracționale a lui Covalenco E., părții vătămate Poștovoii I. i-a fost cauzat un prejudiciu material considerabil, în sumă totală de 2138,88 lei.

Instanța a reținut că inculpata nu a recunoscut vina și a declarat că la stația Circ a urcat în troleibuz, urmând să meargă două stații, pentru a ajunge la Comitetul Helsinki, cunoscând că această organizație acordă ajutor la perfectarea actelor. La stație, împreună cu ea, au coborât mai multe persoane. A fost oprită de o tânără, care i-a cerut să-i arate geanta și buzunarele. A deschis geanta și i-a prezentat conținutul, apoi a scos și tot ce avea în buzunare. Domnișoara și-a cerut scuze și a plecat.

Totodată, vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii incriminate se confirmă prin probele administrate.

Astfel, partea vătămată *Marcova Natalia* a comunicat că a urcat împreună cu inculpata în troleibuzul nr. 24 la stația Circ și au coborât ambele pe bd. G. Vieru. Pe tot timpul deplasării, inculpata a stat lipită de ea și era foarte agitată, motiv din care a observat-o și a memorat-o. La ieșire, a verificat geanta și a depistat că lipsește portmoneul, apoi a fugit din urma inculpatei, i-a controlat acesteia geanta și buzunarele, însă nu a găsit nimic. A lăsat-o să plece și a sunat la poliție. Ulterior, a postat pe o rețea de socializare un anunț despre faptele sustragerii portmoneului și, în decurs de trei ore, a primit un mesaj de la un bărbat care i-a comunicat că, cu o stație mai înainte de unde a coborât ea, a găsit portmoneul. În portmoneu se aflau toate actele, însă lipseau banii. Efectuând procedura de recunoaștere la poliție, a identificat cu ușurință inculpata.

Instanța a considerat ca fiind dovedită vinovăția inculpatei și i-a încadrat acțiunile pe art. 192 alin. (1) Cod penal, ca pungășia, adică acțiunea în scopul sustragerii bunurilor altei persoane *din buzunare, geanți sau din alte obiecte prezente la persoană*.

3. Avocatul Marin Popa a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie achitată, pe motiv că fapta nu a fost comisă de ea.

Apelantul a indicat că vinovăția inculpatei nu a fost confirmată prin probe pertinente și concludente, iar sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri.

Or, nu este justificată și motivată poziția instanței de fond privind faptul că declarațiile părții vătămate ar indica că inculpata a comis infracțiunea.

Deci, partea vătămată a indicat clar și direct că, imediat ce a coborât din troleibuz, a verificat geanta și buzunarele inculpatei, însă nu a găsit portmoneul, acesta fiind depistat la următoarea stație a transportului public, fiind absurd a-i incrimina inculpatei sustragerea portmoneului or, aceasta nici nu a ajuns la stația la care a fost depistat.

Mai mult, motivarea sentinței este incorectă, fiind în contradicție cu învinuirea înaintată inculpatei.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 septembrie 2018, apelul a fost admis, casată integral sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Covalenco Ecaterina a fost achitată de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute la **art. 191 alin. (1)** Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost comisă de inculpată.

Instanța de apel a constatat că potrivit ordonanței de punere sub învinuire din 24.08.2017 și rechizitoriului din 01.09.2017, Covalenco E. se învinuiește că la 03 aprilie 2017, aproximativ ora 07.55, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, aflându-se în troleibuzul de pe ruta nr. 24 care se deplasa pe bd. Grigore Vieru, mun. Chișinău, între stațiile de transport public Circ și Eugen Doga, folosindu-se de neatenția pasagerului Poștovoii I., pe ascuns, a sustras din geanta personală a acesteia portmoneul din substitutor de piele de culoare bej, la preț de 300 lei, în care se aflau mijloace bănești în sumă de 50 euro, echivalentul a 1038,88 lei, 800 lei, permisul de conducere, buletinul de identitate pe numele victimei și un card bancar „Moldindconbank”, după care, cu bunurile sustrate, s-a deplasat într-o direcție necunoscută, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil, în sumă totală de 2138,88 lei.

Inculpata a fost învinuită de comiterea infracțiunii prevăzute de **art. 192 alin. (1)** Cod penal, ca pungășia, adică acțiunea în scopul sustragerii bunurilor altei persoane din **buzunare**, genți **sau din alte obiecte prezente la persoană**.

Instanța de apel a statuat că probele administrate nu sunt suficiente pentru a demonstra că infracțiunea prevăzută de art. 192 alin. (1) Cod penal, ca pungășia, adică acțiunea în scopul sustragerii bunurilor altei persoane din **buzunare**, genți **sau din alte obiecte prezente la persoană** a fost comisă de către inculpată.

Or, în afară de declarațiile părții vătămate, procesul-verbal de recunoaștere a persoanei și plângerea părții vătămate, alte probe în susținerea învinuirii înaintate inculpatei nu au fost administrate, întreaga învinuire fiind bazată exclusiv pe relatările pătimatei, plângerea acesteia și procesul-verbal de recunoaștere a persoanei.

Deci, organul de urmărire penală a avut un rol pasiv și nu a administrat probe suficiente care să dovedească cu certitudine că pungășia în privința părții vătămate a fost comisă anume de inculpată.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a invocat că probele administrate demonstrează pe deplin vinovăția inculpatei, însă aceste probe, în mod inexplicabil, au fost respinse de instanța de apel care, apreciindu-le eronat, a adoptat o concluzie greșită.

Totodată, având în vedere starea de fapt reținută din declarațiile părții vătămate în coroborare cu probele administrate, instanța de fond rezonabil a constatat că fapta există și a fost comisă de inculpată.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect se atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. În corespundere cu art. 385 alin. (1) pct. 1)-3) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) și 5) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței, instanța de fond a depășit limitele învinuirii formulate, constatând că inculpata a săvârșit infracțiunea prevăzută la art. 192 alin. (1) Cod penal, ca pungășia, adică acțiunea în scopul sustragerii bunurilor altei persoane din *buzunare*, genți *sau din alte obiecte prezente la persoană* (pct. 2. din decizie).

Or, calificative „din *buzunare*, *sau din alte obiecte prezente la persoană*” nu au fost incriminate inculpatei prin rechizitoriu.

Mai mult, nici în descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, nu se regăsesc împrejurările că inculpata ar fi sustras bunuri „din *buzunare*, *sau din alte obiecte prezente la persoană*”.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și în raport cu circumstanțele în fapt și drept invocate în rechizitoriu, adoptând o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), (2), (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală. Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. În corespundere cu art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeuriile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, rejudecând cauza conform regulilor generale, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 4. din decizie*):

a) a conchis, neclar, în descriptiv că: „*probele administrate nu sunt suficiente pentru a demonstra că infracțiunea prevăzută de art. 192 alin. (1) Cod penal, ca pungășia, adică acțiunea în scopul sustragerii bunurilor altei persoane din buzunare, genți sau din alte obiecte prezente la persoană a fost comisă de către inculpată*”, însă în dispozitiv, divergent, a achitat inculpata de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 191 alin. (1) Cod penal, adică altul și decât cel incriminat ultimei prin rechizitoriu, depășind, astfel, și limitele învinuirii formulate inculpatei;

b) conform procesului-verbal al ședinței de judecată, procurorul a *făcut referire* la mai multe probe administrate, însă, lipsind alte mențiuni, nu este clar dacă instanța a verificat declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță, pe care și-a întemeiat concluziile, prin citirea lor în ședința de judecată.

Mai mult, concluzia confuză a soluției de achitare, că: „*în afară de declarațiile părții vătămate, procesul-verbal de recunoaștere a persoanei și plângerea părții vătămate, alte probe în susținerea învinuirii înaintate inculpatei*

nu au fost administrate”, nu corespunde exigențelor prevăzute în art. 101 Cod de procedură penală, privind evaluarea și aprecierea probelor administrate în cadrul cauzei penale.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că motivarea soluției contrazice dispozitivul deciziei instanței de apel, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 septembrie 2018, în privința inculpatei Covalenco Ecaterina XXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 05 iulie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Dumitru Mardari

Maria Ghervas